

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE SRBIJE

Институт за јавно здравље Србије
„Др Милан Јовановић Батут”

Izveštaji o sprovedenoj proveru kvaliteta stručnog rada (primeri, primedbe i predlozi mera) Farmaceutska zdravstvena delatnost

Nataša Jaćović Knežević, dipl. farm. spec.
Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”

EDUKACIJA STRUČNIH NADZORNIKA, Beograd, 22-25. septembar 2014.

Bolničke apoteke

Primeri

- U nekim apotekama (u okviru zdravstvenog centra) nedostaju diplomirani farmaceuti
- Potrebna je adaptacija (i/ili proširenje prostora)
- Malo je opreme visoke tehnološke vrednosti
- Veoma je pohvalno da je najveći broj bolničkih apoteka umrežen (zbog dostupnosti stručne literature u elektronskom obliku, između ostalog)
- Ne postoji posebna evidencija ispitivanja prečišćene vode koja je po stručnim kriterijumima farmaceutska sirovina, a proizvodi je bolnička apoteka; pored količine proizvedene vode moraju da postoje i odgovarajući sertifikati koji dokumentuju hemijsku i mikrobiološku ispravnost vode

Bolničke apoteke

- Farmaceuti izdaju lekove za odeljenske apoteke kojima rukuju glavne sestre odeljenja; uočene su nepravilnosti u rukovanju i čuvanju lekova, tako da je preporuka da se u nadzor tih odeljenskih apoteka uključe farmaceuti, kao i da se pri izdavanju lekova visokog rizika uz lek dostave i pisana uputstva za rukovanje ovom vrstom lekova

Predlozi mera

- Dati su saveti vezani za: obeležavanje nekih lekova, vođenje određenih evidencija, način skladištenja u pojedinim bolničkim apotekama

Bolničke apoteke

- Uočena je potreba za stručnim usavršavanjem kroz specijalizacije i kontinuiranu farmaceutsku edukaciju
- Potrebno je da se obezbedi kontinuitet u redovnom, sistematskom snabdevanju lekovima i medicinskim sredstvima
- Nabavka savremene opreme za izradu lekova (iz grupe sterilnih farmaceutskih oblika) i njihovo ispitivanje u laboratoriji za kontrolu lekova
- Potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja magistralne izrade nesterilnih lekova (pošto je prisutna izrada sterilnih preparata), uz obezbeđenje prostora i opreme, kao doprinos individualizaciji terapije i sprovođenja adekvatne farmakoterapije, naročito u situacijama kada postoji nedostatak ili nestašica odgovarajućih industrijski proizvedenih lekova

Apoteke

Primedbe

- U Centralnoj laboratoriji trenutno nije zaposlen specijalista farmaceutске tehnologije, ni specijalista kontrole lekova
- U toku druge smene lekove iz grupe opojnih droga izdaju farmaceutski tehničari (obezbediti da se to ne radi ubuduće)
- Broj zaposlenih nije u skladu sa Pravilnikom (radi se u dve smene, a angažovan je jedan farmaceut)
- Nedostaju zaposleni diplomirani farmaceuti, pa se izlaz traži u angažovanju penzionera

Apoteke

- Plan stručnog usavršavanja ne postoji, kao ni Program unutrašnje provere kvaliteta stručnog rada
- Knjiga rokova treba da sadrži i podatak šta se dešava sa lekovima kojima je istekao rok
- Nedostaje kompletna knjiga evidencije prodatih lekova
- Stručni rad se ne obavlja u pogodnim uslovima; ne postoji odvojen kutak za savetovanje pacijenata i pružanje farmaceutске usluge

Apoteke

Predlozi mera

- U jedinicama za izdavanje gotovih lekova bez farmaceta zaposliti farmaceute
- Planirati stručno usavršavanje zaposlenih
- Unaprediti postojeći softver
- Ažurirati sajt ustanove sa aktuelnim podacima i proširiti mogućnost komunikacije sa pacijentima
- Sajt apoteke je veoma informativan, ažuriran, sugestija je da se neki sadržaji (baneri) zadržavaju duže, kako bi bili razumljiviji pacijentima

Apoteke

- Predlog za raspored lekova na propisan način (prema grupi lekova ili farmaceutskom obliku)
- Potrebno je nabaviti stručnu literaturu novijeg datuma
- O sprovedenim edukacijama i proverama znanja u okviru ustanove treba voditi pisanu dokumentaciju
- Potrebno je dostavljati zdravstveno-statistički izveštaj o prometu i potrošnji lekova lokalnom ZJZ
- Farmaceutski otpad se mora pravilno obeležiti i skladištiti na adekvatan način
- Obratiti pažnju na protivpožarnu zaštitu i zaštitu električnih vodova od mogućnosti da dođu u kontakt sa vodom

Apoteke

- Od dobavljača (veledrogerija) obavezno tražiti potvrdu o hladnom lancu u toku dostave leka
- Uvesti merenje i evidenciju temperature u frižideru
- Ne sme se držati hrana u frižideru u kome se čuvaju vakcine i imunobiološki preparati!
- Potrebno je nabaviti zidni termometar u oficini, redovno meriti, upisivati u tabelu i kontrolisati
- Uraditi kontrolu i baždarenje svih aparata i termometara u apoteci

Apoteke

- Često se kao predlog mera javlja zahtev za nabavku komore/izolatora za rekonstituciju antibiotičkih praškova za peroralnu primenu (u cilju zaštite farmaceuta i okoline)
- Potrebno je metodološki unaprediti kontrolu kvaliteta ulaznih sirovina uvođenjem dodatnih farmakoloških metoda za ispitivanje (TLC hromatografija, aparat za određivanje temperature topljenja)
- Organizovati internu edukaciju o značaju i sadržaju sertifikata za farmaceutske sirovine i gotove lekove u skladu sa GLP-om i drugim stručnim propisima
- Obezbediti internu edukaciju iz oblasti farmakovigilance kako bi se ostalim zdravstvenim radnicima ukazalo na potrebu, značaj i obavezu reagovanja na neželjene reakcije na lek i unapređenje bezbedne i racionalne upotrebe lekova

Apoteke

Zdravstvena inspekcija

- Kadrovska dokumentacija nije prisutna u objektu (diploma, licenca, uverenje o položenom stručnom ispitu, ugovor o radu, kopija overene i važeće sanitarne knjižice)
- U oficini na vidnom mestu okačiti oglasnu tablu dimenzija 50cm x 50 cm sa potrebnim podacima o delatnosti koju obavlja apoteka, datumom početka rada, imenom osnivača apoteke, Rešenjem zdravstvenog inspektora Ministarstva zdravlja o ispunjenju uslova za početak rada i obavljanje zdravstvene delatnosti, rešenjem Agencije za privredne registre i nazivom privatne zdravstvene ustanove

Apoteke

- Natpis na apoteci: lekovi po fabričkim cenama, sa predlogom da se radi sa zakonski predviđenom maržom

Komisija za unapređenje kvaliteta rada

Domeni kvaliteta rada	Apoteke
Da li je Komisija donela godišnji program provere kvaliteta stručnog rada u zdravstvenoj ustanovi?	91.4 %
Da li je Komisija donela integrisani plan stalnog unapređenja kvaliteta rada zdravstvene ustanove?	97.1%
Da li postoje izveštaji (zapisnici) o radu Komisije?	97.1 %
Da li su izveštaji (zapisnici) o radu Komisije dostupni ostalim zaposlenima?	88.6%
Da li Komisija godišnje podnosi izveštaj o ostvarivanju plana unapređenja kvaliteta rada direktoru i upravnom odboru zdravstvene ustanove?	91.4 %
Broj održanih sastanaka Komisije	9.1
Broj sprovedenih vanrednih provera kvaliteta stručnog rada	1.5
Broj podnetih prigovora pacijenata	1.1
Broj mandatnih kazni naplaćenih zbog nepoštovanja Zakona o izloženosti stanovništva duvanskom dimu	Ukupno: 1
Da li postoji ažurirana internet prezentacija zdravstvene ustanove?	87.5 %

Komisija za unapređenje kvaliteta rada

Zdravstvena ustanova je na vidna mesta u svim radnim objektima istakla:	Procenat apoteka
Obaveštenje o vrsti zdravstvenih usluga koje se pacijentu kao osiguraniku obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a koje su delatnost zdravstvene ustanove	88.6
Obaveštenje o zdravstvenim uslugama koje se obezbeđuju na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja, a u skladu sa aktom kojim se uređuje sadržaj, obim i standard prava na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja	77.1
Obaveštenje o vidovima i iznosu učešća osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite, kao i oslobađanje od plaćanja učešća	85.7
Cenovnik zdravstvenih usluga koje se ne obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a koje pacijenti plaćaju iz svojih sredstava	60
Kutiju/knjigu za primedbe i žalbe pacijenata	94.3
Ime i prezime, odnosno broj kancelarije i radno vreme, osobe zadužene za vođenje postupka pritužbi i žalbi pacijenata (zaštitnika pacijentovih prava)	88.6

Komisija za unapređenje kvaliteta rada

Istraživanje zadovoljstva korisnika uslugama zdravstvene službe	Procenat apoteka
Obavljeno istraživanje zadovoljstva korisnika uslugama zdravstvene službe	97.1
Urađena analiza rezultata istraživanja o zadovoljstvu korisnika uslugama zdravstvene službe	97.1
Istraživanje zadovoljstva zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi	Procenat apoteka
Obavljeno istraživanje zadovoljstva zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi	100
Urađena analiza rezultata istraživanja o zadovoljstvu zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi	100

Komisija za unapređenje kvaliteta rada

Domen unapređenja	Procenat unapređenih pokazatelja
Broj unapređenih pokazatelja kvaliteta zdravstvene zaštite (bez pokazatelja bezbednosti pacijenata) u odnosu na Plan, za period izveštavanja	84.9
Broj unapređenih pokazatelja bezbednosti pacijenata u odnosu na Plan, za period izveštavanja	86.5
Broj unapređenih aspekata zadovoljstva korisnika u odnosu na Plan, za period izveštavanja	76.8
Broj unapređenih aspekata zadovoljstva zaposlenih u odnosu na Plan, za period izveštavanja	77.8
Broj sprovedenih preporuka i mera iz poslednjeg Izveštaja o redovnoj spoljnoj proveri kvaliteta stručnog rada	53.8
Broj sprovedenih preporuka i mera iz poslednjeg Izveštaja o unutrašnjoj proveri kvaliteta stručnog rada	84.4
Broj sprovedenih preporuka iz Završnog izvešta Agencije za akreditaciju zdravstvenih ustanova Srbije	100

Sumarni izveštaj o aktivnostima komisije za unapređenje kvaliteta rada zdravstvene ustanove

- Praćenje svih novina na polju farmaceutske prakse
- Stalno praćenje potreba korisnika farmaceutskih usluga i zadovoljavanje tih potreba ili predlaganje mera za zadovoljavanje potreba pacijenata
- Razvijanje primene vodiča i standarda DAP, DPP, DLP, DDP
- Osavremenjavanje i unapređenje sajta zbog što bolje komunikacije sa korisnicima usluga
- Preispitivanje svih pokazatelja kvaliteta farmaceutske zdravstvene zaštite i smisao njihovog praćenja
- Otvaranje savetovališta za pacijente i davanje stručnih saveta o načinu upotrebe lekova i interakcijama lekova

Sumarni izveštaj o aktivnostima komisije za unapređenje kvaliteta rada zdravstvene ustanove (2)

- Promocija zdravlja, permanentna edukacija kadrova, uvođenje novih usluga
- Priprema ustanove za eksterni nadzor sistema menadžmenta kvalitetom 9001:2008
- Organizovanje akreditovanih programa edukacije, učestvovanje sa poster prezentacijama na međunarodnim simpozijumima, aktivno učešće na simpozijumu zdravstvenih tehničara
- Obeležavanje datuma po kalendaru zdravlja
- Sprovodi se edukacija starih, jednom mesečno, o preventivnim postupcima za očuvanje zdravlja

Sumarni izveštaj o aktivnostima komisije za unapređenje kvaliteta rada zdravstvene ustanove (2)

- Kontinuirano upravljanje farmaceutskim otpadom
- Organizacija interne provere kvaliteta magistralnih i galenskih lekova od strane laboratorije za ispitivanje i kontrolu lekova
- Tim za farmaceutsku zdravstvenu zaštitu radio je na izradi smernica za savetovanje određenih grupa pacijenata u apoteci

Hvala na pažnji!